

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет педагогічний
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної
освіти**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

ЕТНОКУЛЬТУРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ З ДІТЬМИ В ЗДО

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Дошкільна освіта»
Спеціальність 012 Дошкільна освіта
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
теорії та методики дошкільної і
спеціальної освіти

Протокол №1 від 29 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Етнокультурні технології в роботі з дітьми в ЗДО
Викладач (і)	Марчій-Дмитраш Тамара Михайлівна
Контактний телефон викладача	0977635767
Е-mail викладача	tamara.marchii@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Етнокультурні технології в роботі з дітьми в ЗДО» є технології етнокультурного розвитку особистості дитини дошкільного віку, психолого-педагогічні умови їх ефективного впровадження в освітній процес.

Зміст дисципліни охоплює механізми формування етнічної свідомості людини, процес її етнічної ідентифікації, полікультурні аспекти національної освіти, шляхи та засоби формування етнокультурної компетентності особистості в сучасних умовах.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою освітнього компонента є ознайомлення студентів із основними категоріями, етапами розвитку етнокультури українців, сукупністю виховних прийомів, форм, методів, засобів навчання та виховання, які базуються на фундаментальних засадах народної педагогіки, теорії етносу, етнопсихології, культурології, фольклористики, соціально-культурної діяльності, які дозволяють оптимізувати й активізувати процес засвоєння, збереження і відтворення етнокультури в сучасних умовах.

Цілі:

- поглиблювати знання студентів з української етнічної культури та виховувати інтерес до неї;
- прищеплювати навички дослідження виховного потенціалу етнокультури українців;
- розвивати методичні уміння студентів у сфері використання етнокультурних технологій у роботі з дітьми дошкільного віку.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності (КЗ):

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності спеціальності:

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

Програмні результати навчання:

ПР-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-09 Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти.

ПР-15 Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПР-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового,

природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год.	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	012 Дошкільна освіта	четвертий	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Предмет і завдання курсу. Актуальність проблем етнокультурного розвитку особистості.	2	2	6
Тема 2. Народна педагогіка як засіб формування етнокультури особистості.		2	8
Тема 3. Механізми формування етнічної свідомості людини.	2	2	6
Тема 4. Поняття етнокультури особистості, її складові, місце в структурі світової та національної культури.	2	2	6
Тема 5. Полікультурні аспекти національної освіти: технологічний підхід.		2	8
Тема 6. Краєзнавчі технології у роботі з дітьми.	2	2	6
Тема 7. Зміст та форми роботи з дошкільниками на матеріалі народної математики.		2	8

Тема 8. Етнокультурні освітні технології як невід’ємна складова освітнього процесу в ЗДО.	2	2	6
Тема 9. Шляхи та засоби формування етнокультурної компетентності особистості в ЗДО.	2	2	6
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 309 від 19.05.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf Вид контролю – залік. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 90 балів. Контрольна робота – 10 балів.
Вимоги до письмових робіт	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну письмову контрольну роботу. Головна її мета – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних і методичних положень курсу. При цьому студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими фактами він користувався. Контрольна робота – 10 балів.
Семінарські заняття	Практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з дисципліни, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття передбачають попередній контроль знань студентів. Оцінки за практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни. Максимальна оцінка – 10 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчальної дисципліни

<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Письмові роботи</u> виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі. 2. <u>Академічна доброчесність</u>. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що

регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

3. Відвідування занять. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 309 від 19 травня 2023 р.).

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf> та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта. Результати неформальної освіти зраховуються згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / Наук. ред. та упоряд. О.Л. Кононко. К.: Світич, 2014. 430 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20B_azovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
3. Березюк О. Методичні засади формування етнокультурної компетентності особистості [Електронний ресурс]. Освітологічний дискурс. 2015. № 3. С. 13-21. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2015_3_4
4. Білан О. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / за заг. ред. О. Низьковської. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с.
5. Дитина: освітня програма для дітей від двох до семи років / автор. колектив; наук. керівник В. Огнев'юк. К., 2016. 304 с.
6. Дроботій О., Кривоніс М. Патріотичне виховання в ДНЗ. К.: Ранок, 2017. 192 с.
7. Каплуновська О., Кичата І., Палець Ю. «Україна – моя Батьківщина». Парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку / за наук. ред. О. Д. Рейпольської. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 72 с.
8. Лаврик О. Україна. Все, що робить нас українцями. Х. : Віват, 2015. 256 с.

9. Лисенко Н., Кирста Н., Лазарович Н. Педагогіка українського дошкілля. 3 частина. Навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово». 2021. 373 с.
10. Лисенко Н.В., Кирста Н.Р. Педагогіка українського дошкілля. 2 частина. Навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово». 2021. 356 с.
11. Лисенко Н.В., Лисенко О.М. Проектування етноскладової дидактико-розвивального простору сучасних закладів дошкільної освіти. *Contemporary Trends of Improving Quality of Pedagogical Activity in the Context of Educational Modernization Progress. Monograph.* Katowice, 2022. С.9-13.
12. Марчій-Дмитраш Т.М, Кирста Н.Р., Матішак М.В. Psychological and pedagogic basics of forming the communicative culture of future educators of ipe: an interdisciplinary approach. *Гірська школа Українських Карпат. Випуск 26 (2022). С.80-88* DOI <https://doi.org/10.15330/msuc.2022.26.80-85>
13. Марчій-Дмитраш Т., Тринок В. Сучасні підходи до використання українських народних традицій у патріотичному вихованні дітей дошкільного віку. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)* 2022. № 6 (11). 510 с. С. 264-277. <http://194.44.152.155:8080/handle/123456789/1302>
14. Народознавство. Творча майстерня народних митців / уклад. Л. Яковенко. Х. : Видавництво «Ранок», 2016. 16 арк. у папці.
15. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку [Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук] / за заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. К. : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
16. Поворознюк С. Українська іграшка як етнокультурний засіб виховання дітей дошкільного віку з родин учасників АТО і внутрішньо переміщених осіб. Освітній дискурс: збірник наукових праць. Київ : «Видавництво «Гілея», 2018. Вип. 9 (11-12): педагогічні науки. С. 103-111. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/23316>
17. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт». Режим доступу: programa-vpevnenii-start-2017.pdf
18. Marchii-Dmytrash T., Boryn G. Professional training of future educators for the usage of ethnological-aesthetic means in work with children of senior preschool age. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Pedagogy*, 9(1) (2022), 123-130. doi: 10.15330/jpnu.9.1.123-130. <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/jpnu/article/view/6176>
19. Marchii-Dmytrash T. Organizing of educational space of institutions of preschool education: subject and ethnological environment. *Moderní aspekty vědy: XX. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2022. str. 624. S. 102-127.* <http://perspectives.pp.ua/public/site/mono/monography-20.pdf>
20. Matishak M.V., Marchii-Dmytrash T. M. Psychological and pedagogical conditions of future educators' training for the national-patriotic education of preschool age children. *Наука і техніка сьогодні (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки»)*. 2022. № 7(7). 270 с. С. 98-112. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/13026>

Викладач: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри ТМДОС Марчій-Дмитраш Т.М.